

Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o uključivanju raznolikosti kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve

(2017/C 62/02)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA,

PODSJEĆAJUĆI na političku pozadinu ovog pitanja koja je navedena u Prilogu, a posebno na UN-ov cilj održivog razvoja br. 4.⁽¹⁾, Zajedničko izvješće o obrazovanju i osposobljavanju u okviru ET 2020.⁽²⁾ i Parišku deklaraciju o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja⁽³⁾;

PRIMAJUĆI NA ZNANJE Komunikaciju Komisije o poboljšanju i modernizaciji obrazovanja⁽⁴⁾;

PRIZNAJUĆI:

- da se Europska unija temelji na zajedničkim vrijednostima i općim pravnim načelima, utvrđenima u člancima od 1. do 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), koji označuje novu fazu u procesu stvaranja sve tješnje povezane unije među narodima Europe,
- da obrazovna politika ima glavnu ulogu u promicanju uključivanja i poštovanja raznolikosti u Europskoj uniji (EU),
- da se uključivim obrazovanjem obuhvaćaju i zadovoljavaju različite potrebe svih učenika i studenata u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju s ciljem poticanja sudjelovanja svih u kvalitetnom obrazovanju,
- da raznolikost europskih društava predstavlja i mogućnosti i izazove za sustave obrazovanja i osposobljavanja te poziva na stavljanje većeg naglaska na promicanje uključivanja i zajedničkih vrijednosti kako bi se olakšalo supostojanje različitih kulturnih identiteta u mirnoj i demokratskoj Europi,
- da će se raznolikost u Europi i dalje povećavati u budućnosti te da postoji stvarna potreba za suzbijanjem svih oblika netolerancije i društvene isključenosti koji pogađaju europske građane i migrante, posebice novopristigle migrante,
- da je važnost podupiranja jedinstva u raznolikosti u politikama obrazovanja i osposobljavanja, imajući u vidu i 60. obljetnicu Ugovorâ iz Rima iz 1957., ključna za izgradnju uključiva društva;

ISTIČU:

- potrebu za obrazovanjem i osposobljavanjem radi poticanja uključivanja raznolikosti s ciljem postizanja kvalitetnog obrazovanja za sve, istodobno razvijajući socijalne, građanske i međukulturne kompetencije kod svih učenika i studenata kako bi se ojačale, potvrdile i potaknule demokratske vrijednosti EU-a, temeljna prava, društvena uključenost i nediskriminacija, kao i aktivno građanstvo,
- da bi osiguravanje uključiva kvalitetnog obrazovanja trebalo promatrati kao cjeloživotni proces koji obuhvaća sve aspekte obrazovanja. Trebalo bi biti dostupno i pristupačno svim učenicima i studentima svih dobničkih skupina, uključujući one koji se suočavaju s izazovima, poput učenika i studenata s posebnim potrebama ili onih s invaliditetom, onih koji potječu iz socijalno i ekonomski prikraćenih sredina, koji su migrantskog podrijetla ili iz geografski nerazvijenih krajeva ili ratnih područja, neovisno o spolu, rasnom ili etničkom podrijetlu, religiji ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili seksualnoj orijentaciji;

UVAŽAVAJU DA:

- kako je navedeno u UN-ovu cilju održivog razvoja br. 4. o osiguranju uključiva i pravedna kvalitetnog obrazovanja i promicanju mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve, kvalitetnim obrazovanjem i osposobljavanjem trebalo bi se osigurati da svi učenici i studenti steknu kompetencije (znanje, vještine i stavove) koje su potrebne za promicanje održivog razvoja, uključujući, među ostalim, obrazovanjem za održivi razvoj i životne stilove, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, promicanje kulture mira i nenasilja, globalno građanstvo i uvažavanje kulturne raznolikosti te doprinos kulture održivom razvoju,

⁽¹⁾ Unesco (2015.), „Obrazovanje 2030.: Akcijski okvir – Prema uključivom i pravednom kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju za sve”, str. 2.

⁽²⁾ Zajedničko izvješće o obrazovanju i osposobljavanju u okviru ET 2020. iz studenoga 2015. (14440/1/15 REV 1).

⁽³⁾ Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja, Pariz, 17. ožujka 2015.

⁽⁴⁾ Dok. 15418/16.

- kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje za sve koje se temelji na uključenosti, ravnopravnosti, pravednosti, prikladnim kompetencijama i vrijednostima također doprinosi poticanju zapošljivosti, poduzetništva, inovativnog razmišljanja, digitalnih vještina i kompetencija te cjelovita razvoja učenika i studenata za aktivno građanstvo,
- jednakost i pravednost nisu istovjetni i da se obrazovni sustavi moraju odmaknuti od tradicionalnog univerzalnog pristupa za sve. Jednake prilike za sve od ključne su važnosti, ali nisu dovoljne: potrebno je težiti „pravednosti” u ciljevima, sadržaju, metodama poučavanja i oblicima učenja predviđenima sustavima obrazovanja i osposobljavanja kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve;

NAGLAŠAVAJU:

- da se sustavi obrazovanja i osposobljavanja trebaju pobrinuti za različite potrebe, umijeća i sposobnosti svih učenika i studenata te nuditi mogućnosti za učenje za sve u formalnom, neformalnom i informalnom obrazovnom okruženju,
- da je potrebna veća potpora učiteljima i nastavnicima, edukatorima i drugom nastavnom osoblju kako bi uspješno radili u sustavima osposobljavanja koji omogućuju fleksibilne načine učenja i ispunjavaju različite potrebe, umijeća i sposobnosti učenika i studenata. Prema potrebi, ti načini učenja trebaju biti prilagođeni, od najnižih razina i usmjereni na suradnju,
- da se obrazovanje i osposobljavanje ne mogu razmatrati odvojeno od društvenih, političkih, povijesnih, okolišnih i gospodarskih aspekata. Druge sfere politike trebale bi suradnjom dopunjavati i podupirati glavnu ulogu politike obrazovanja i osposobljavanja kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve;

POZIVAJU DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU S NACIONALNIM OKOLNOSTIMA:

1. razmotre pristup za cijelu školu podupirući angažman i s cjelokupnom školskom zajednicom⁽¹⁾ i sa širim rasponom dionika⁽²⁾ zajedno sa zajednicom u cjelini za rješavanje pitanja o kojima škole nemaju i ne mogu posjedovati relevantno stručno znanje. To će pomoći u postizanju uključiva i pravedna kvalitetnog obrazovanja za sve;
2. promiču demokratsku i uključivu školsku kulturu i etos u kojima se cijeni raznolikost, potiče medijsku i informacijsku pismenost radi kritičke i misaone procjene informacija te podiže razinu svijesti u pogledu manipulacije i propagande, oslobađa prostor dijalogu i raspravi o kontroverznim pitanjima te osigurava stimulativno i poticajno okruženje koje svim učenicima dopušta da u potpunosti ostvare svoj potencijal;
3. promiču razvoj i usvajanje mjera kojima se omogućuje rano prepoznavanje i sprečavanje društvene isključenosti, vršnjačkog nasilja, ranog napuštanja školovanja i ranih znakova radikalizacije, što bi moglo dovesti do nasilnog ekstremizma;
4. potiču pružanje mogućnosti za sve učenike da se uključe u fleksibilne načine učenja, među ostalim razvojem strukovnih vještina i kvalifikacija, kombinirajući formalne programe, osposobljavanje unutar poduzeća, digitalno učenje i učenje na daljinu, vrednovanje neformalnog i informalnog učenja, na temelju čvrstih partnerstva među ustanovama za strukovno obrazovanje, poduzećima, socijalnim partnerima i drugim relevantnim dionicima;
5. potiču kvalitetni rani i predškolski odgoj i obrazovanje kao važnu ranu mjeru, uključujući mjere potpore za djecu s posebnim potrebama, uzimajući u obzir, prema potrebi, ključna načela okvira kvalitete za rani i predškolski odgoj i obrazovanje⁽³⁾. Dokazi upućuju na to da se kvalitetni rani i predškolski odgoj i obrazovanje ističe kao mjera politike kojom se mogu smanjiti nejednakosti tijekom cjeloživotnog načina učenja;
6. potiču pristupe kojima se učenici podupiru u obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim prikupljanjem povratnih informacija učenika o njihovim iskustvima učenja, uz odredbe o uključenosti i pravednosti kojima se pokušavaju nadoknaditi različiti početni položaji, odnosno odredbe koje prelaze okvire jednakih mogućnosti, kako bi se osiguralo uključivanje raznolikosti i napredak u postizanju pravednosti;

⁽¹⁾ Ravnatelji škola, nastavno i nenastavno osoblje, učenici, roditelji i obitelji.

⁽²⁾ Kao što su socijalne službe, službe za mlade, terenski socijalni radnici, psiholozi, medicinske sestre, logopedi, stručnjaci za profesionalno usmjeravanje, mjesne vlasti, nevladine organizacije, poduzeća, sindikati, dobrovoljci.

⁽³⁾ Prijedlog ključnih načela okvira kvalitete za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, izvješće Radne skupine za rani i predškolski odgoj i obrazovanje pod pokroviteljstvom Europske komisije, listopad 2014.

7. potiču svijest o digitalnom obrazovanju u programima obrazovanja i osposobljavanja kako bi se poboljšala kvaliteta, pravednost i uključivanje, imajući na umu da je za uspješnu provedbu potreban kombinirani pristup kojim se obuhvaćaju odgovarajući sadržaj, infrastruktura ⁽¹⁾, potpora ⁽²⁾ i kultura ⁽³⁾;
8. prema potrebi, razvijaju različite obrazovne putove koji vode do izdavanja svjedodžbi te promiču fleksibilne načine učenja. To će svim kategorijama učenika pružiti mogućnost postizanja priznatih kvalifikacija kako bi pronašli smisleno zaposlenje te dosegli osobni razvoj;
9. podupiru učitelje i nastavnike, edukatore i drugo nastavno osoblje te potiču njihovu motiviranost i kompetencije, uključujući primjerice emocionalnu inteligenciju i društvene vještine, kako bi se nosili s raznolikošću putem programâ za inicijalno obrazovanje nastavnika i trajno stručno usavršavanje, uključujući digitalno obrazovanje, praktične alate, trajnu potporu i usmjeravanje, istodobno potičući raznolikost unutar nastavničkog kolektiva;
10. potiču suradnju i inovativne pristupe među ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje, lokalnim zajednicama, lokalnim i regionalnim upravama, roditeljima, širom obitelji, akterima iz područja mladih, volonterima, socijalnim partnerima, poslodavcima i civilnim društvom radi poboljšanja uključivanja i jačanja osjećaja pripadnosti te pozitivnog identiteta, čime se doprinosi sprečavanju radikalizacije koja dovodi do nasilnog ekstremizma ⁽⁴⁾, kao i da bi se osiguravalo da obrazovni sadržaj, pedagoške metode i alati budu osuvremenjeni i relevantni za lokalni kontekst;
11. potiču bližu suradnju i inovativne pristupe među obrazovanjem i drugim relevantnim područjima kao što su kultura, mladi, sport, zapošljavanje, socijalna skrb, sigurnost te drugi kanali rada na društvenom uključivanju; i, prema potrebi, razvijaju uzajamnu potporu među socijalnim, kulturnim, gospodarskim i obrazovnim politikama te politikama za mlade kako bi se osiguralo uključivanje raznolikosti ⁽⁵⁾;
12. potiču različite oblike vrednovanja i ocjenjivanja kako bi se osiguralo da se različiti oblici učenja uzimaju u obzir;
13. razmotre uporabu kurikuluma i pedagoških pristupa kojima se odražavaju društvene, kulturne i druge raznolikosti učenika;
14. podupiru visoka učilišta u njihovim naporima na povećanju sudjelovanja i završnosti nedovoljno zastupljenih skupina te promiču sudjelovanje osoblja i studenata u aktivnostima građanskog angažmana;
15. potiču integraciju državljana trećih zemalja, među ostalim novopristiglih korisnika međunarodne zaštite, u obrazovanje, među ostalim putem učenja jezika;

POZIVAJU KOMISIJU DA:

1. nastavi promicati razmjenu dobrih praksi i inovativnih pristupa o tome kako postići uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje za sve, primjerice putem radnih skupina u sklopu okvira ET 2020, posebno Radne skupine za promicanje građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja te razvojem internetskog sažetog prikaza dobrih praksi;
2. promiče odgovarajuća i učinkovita ulaganja kako bi se postiglo uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje za sve, primjerice putem europskih strukturnih i investicijskih fondova;
3. podupire uzajamno savjetovanje u području „uključivanja raznolikosti” u obrazovanju okupljanjem kolega iz nacionalnih tijela, kako bi se omogućilo pružanje vanjskog savjetovanja zemlji koja je zatražila potporu i omogućila razmjena iskustva i znanja među kolegama. Moglo bi se istražiti je li moguće dodatno ojačati uzajamno savjetovanje, među ostalim kratkoročnim studijskim posjetima među tijelima nadležnima za obrazovanje.
4. produbi uzajamno učenje o uključivanju raznolikosti, posebice putem mobilnosti u okviru programa Erasmus+ za stručno usavršavanje nastavnika, kao i da dodatno razvije elektroničke platforme eTwinning, School Education Gateway te europski skup alata za škole;

⁽¹⁾ Oprema (širokopojasna mreža, 4G, potpora subvencionirane tehnologije i korištenja vlastitom računalnom opremom na poslu), softverska infrastruktura, posebno portali i repozitoriji resursa te mreže.

⁽²⁾ Sustavno poticanje i usavršavanje kako bi se nastavnicima omogućilo da eksperimentiraju s digitalnim pedagoškim metodama, među ostalim onima u vezi s pedagoškim metodama za grupno učenje, selekcijom i distribucijom najboljih praksi na nastavnoj razini i razini nacionalne politike.

⁽³⁾ Obrazovna vizija, politike i strategije moraju se odmaknuti od promicanja tehnologija prema promicanju otvorene i povezane kulture koju podupire tehnologija.

⁽⁴⁾ Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o sprečavanju radikalizacije koja vodi u nasilni ekstremizam, dok. 14276/16, str. 6.

⁽⁵⁾ Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja, Pariz, 17. ožujka 2015., str. 5.

5. nadoveže se na rad Agencije EU-a za temeljna prava u promicanju međusobnog poštovanja, nediskriminacije, temeljnih sloboda i solidarnosti diljem EU-a;
 6. nadoveže se na rad Europske agencije za posebne potrebe i uključivo obrazovanje kako bi osigurala informacije koje se temelje na dokazima te smjernice za provedbu uključivog obrazovanja;
 7. organizira aktivnosti podizanja razine svijesti, kao što je konferencija nazvana Uključivanje raznolikosti kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve, uzimajući u obzir druge slične inicijative drugih međunarodnih organizacija;
 8. uzme u obzir ove zaključke tijekom pripreme i provedbe mjera u području uključivog i kvalitetnog obrazovanja.
-

PRILOG

- Zaključci Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja („ET 2020”) (12. svibnja 2009.).
 - Zaključci Vijeća o obrazovanju djece migrantskog podrijetla (26. studenoga 2009.).
 - Zaključci Vijeća o obrazovanju za održivi razvoj (18. i 19. studenoga 2010.).
 - Zaključci Vijeća o socijalnoj dimenziji obrazovanja i osposobljavanja (11. svibnja 2010.).
 - Zaključci Vijeća o zapošljivosti osoba sa stečenim stupnjem obrazovanja nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja (10. i 11. svibnja 2012.).
 - Zaključci Vijeća o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja (16. svibnja 2013.).
 - Zaključci Vijeća o učinkovitom vodstvu u obrazovanju (25. i 26. studenoga 2013.).
 - Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja, Pariz, 17. ožujka 2015.
 - Zaključci Vijeća o ulozi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te osnovnoškolskog obrazovanja u poticanju kreativnosti, inovativnosti i digitalne kompetencije (18. i 19. svibnja 2015.).
 - Unesco (2015.), „Obrazovanje 2030.: Akcijski okvir – Prema uključivom i pravednom kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju za sve”.
 - Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) – novi prioriteti za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (23. i 24. studenoga 2015.).
 - Zaključci Vijeća o smanjenju ranog napuštanja školovanja i promicanju uspjeha u školi (23. i 24. studenoga 2015.).
 - Rezolucija Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o promicanju socioekonomskog razvoja i uključivosti u EU-u putem obrazovanja: doprinos obrazovanja i osposobljavanja europskom semestru 2016. (24. veljače 2016.).
 - Zaključci Vijeća o razvoju medijske pismenosti i kritičkog mišljenja putem obrazovanja i osposobljavanja (30. i 31. svibnja 2016.).
 - Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Akcijskom planu za integraciju državljana trećih zemalja (7. lipnja 2016.).
 - Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o sprečavanju radikalizacije koja vodi u nasilni ekstremizam (21. i 22. studenoga 2016.).
 - Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2016. (studen 2016.).
 - Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o poboljšanju i modernizaciji obrazovanja (prosinac 2016.).
-